

Norges
vassdrags- og
energidirektorat

Agnes Varmer AS
Postboks 156
3291 Stavern

Postboks 5091, Majorstuen
0301 OSLO

Telefon: 22 95 95 95
Telefaks: 22 95 90 00
E-post: nve@nve.no
Internett: www.nve.no

Vår dato: **16 NOV 2009**

Vår ref.: 200708689-31 , 200804801-5 ke/dovk

Arkiv: 513

Deres dato:

Deres ref.:

Saksbehandler:

Dorthea Vestli Kvisler

22 95 94 58

Org.nr.:
NO 970 205 039 MVA
Bankkonto:
7694 05 08971

Agnes Varmer AS/ Viking Varmer AS - Søknader om fjernvarmeanlegg i Stavern, Larvik kommune - Orientering av vedtak

Norges vassdrags- og energidirektorat (NVE) viser til søknader fra Viking Varmer AS og Agnes Varmer AS om konsesjon for å bygge og drive fjernvarmeanlegg i Stavern i Larvik kommune, Vestfold fylke. Viking Varmer AS har søkt om to anlegg i henholdsvis Stavern sentrum og Agnes. Agnes Varmer AS har søkt om fjernvarmeanlegg i Sjøparken Agnes. NVE konstaterer at begge søkerne har søkt om etablering av fjernvarmeanlegg i Agnesområdet. NVE konstaterer videre at det kun er en aktør som kan meddeles fjernvarmekonsesjon innenfor et geografisk område.

Konklusjon

På bakgrunn av en helhetlig vurdering avslår herved NVE både søknaden fra Agnes Varmer AS og søknaden fra Viking Varmer AS om bygging og drift av fjernvarmeanlegg på Sjøparken Agnes og i Stavern sentrum.

NVE har lagt til grunn at de omsøkte fjernvarmeanleggene i Stavern sentrum og i Sjøparken Agnes må ansees å være to separate anlegg. Sett i forhold til potensielt varmesalg vurderer NVE avstanden mellom områdene som for stor til at vi ser realisme i at de kan sammenkobles innenfor et rimelig tidsperspektiv. Bygging og drift av denne type anlegg krever ikke fjernvarmekonsesjon såfremt den totale ytelsen i anlegget er mindre enn 10 MW. NVE har i denne konkrete saken vektlagt at anleggene i Sjøparken Agnes og Stavern sentrum hver for seg ikke er konsesjonspliktig i medhold av energiloven. NVE er kjent med at det i enkelte tilfeller kan være aktuelt å tildele konsesjon til ikke-konsesjonspliktige anlegg når tilknytningsplikt er viktig for å sikre lønnsom drift.

Etter NVEs vurdering vil AV ha en realistisk mulighet til å utvikle varmepumpebasert fjernvarme i sammenheng med annen utvikling i Sjøparken og NVE har vurdert det som gunstig at AV selv står for varmelevering til Sjøparken. NVE har i vurderingen vektlagt at det er AV selv som skal være byggherre for alle bygg som det er aktuelt å tilknytte fjernvarmeanlegget. Etter NVEs vurdering vil ikke AV ha behov for tilknytningsplikt i henhold til plan- og bygningsloven. VV sitt anlegg i sentrum er etter NVEs vurdering marginalt lønnsomt. Store deler av kundegrunnlaget er eksisterende bygningsmasse uten vannbårne systemer og vil ikke omfattes av en eventuell tilknytningsplikt.

NVE konstaterer at omsøkte anlegg kan bygges uten konsesjon. Vi kan ikke se at tildeling av en konsesjon vil gi vesentlige samfunnsmessige fordeler. NVE anbefaler at det eventuelt søkes fjernvarmekonsesjon på et senere tidspunkt, når konkrete utbyggingsplaner utvikles i kommunen.

1 Søknadene

NVE har mottatt to konsesjonssøknader om fjernvarmeanlegg i Stavern i Larvik kommune. Søknadene har delvis overlappende konsesjonsområder. Nedenfor følger en kort presentasjon av søknadene.

Viking Varme AS

Viking Varme AS (VV) søkte i brev av 30.11.07 om å bygge og drive et fjernvarmeanlegg i Larvik og Stavern sentrum. Den 11.06.08 sendte VV inn en revidert konsesjonssøknad. I denne søknaden ble området blant annet utvidet til å inkludere Agnes-området nord for Stavern sentrum. Opprinnelig søknad for Stavern sentrum omfattet Leiren, Fredriksvern verft, Torget og sentrum. I ny søknad ble området utvidet sørover til Kysthospitalet og til Brunla ungdomsskole og idrettsanlegg nordvest i Stavern. Grunnlasten i anlegget i Stavern sentrum skal dekkes av varmepumper basert på sjøvann. Som spiss- og reservelast skal Viking Varme AS benytte seg av eksisterende kjelkapasitet på Fredriksvern Verft og Fredriksvern Motorverksted. Den eksisterende kapasiteten består av olje-, gass- og elektrokjeler på til sammen 6,5 MW. Samlet installert effekt vil være ca. 8 MW. Dette skal dekke et ventet varmebehov på ca. 7 GWh. Viking Varme AS omsøker også et anlegg på Agnes.

Varmesentralen er tenkt bygget i Sjøparken og grunnlasten skal dekkes av varmepumper. Som spiss- og reservelast skal det installeres olje-, gass- og elektrokjeler. Samlet installert effekt i anlegget vil være 8 MW og det skal dekke et varmebehov på ca. 8 GWh.

Agnes Varme AS

Agnes Varme AS (AV) sendte inn en uttalelse i forbindelse med høring av søknaden fra VV. AV ga der uttrykk for at de selv ønsket kontroll over valg av varmekilde i byggene i Sjøparken Agnes. Som følge av at VV inkluderte Sjøparken i sitt område, valgte AV å sende inn en egne konsesjonssøknad.

AV søkte i brev av 28.08.08 konsesjon for å bygge og drive et fjernvarmeanlegg for Sjøparken Agnes i Stavern, Larvik kommune. Konsesjonsområdet består av et nytt utbyggingsområde kalt Sjøparken Agnes nord for Stavern sentrum. Grunnlasten i anlegget skal dekkes av varmepumper basert på sjøvann, og gasskjeler skal dekke spiss- og reservelast. Samlet installert effekt i anlegget vil være ca. 6,26 MW. Dette vil dekke (N-1)-kriteriet, som sikrer sikker og stabil drift selv med største enhet ute av drift. Effekten er ventet å dekke omtrent 8 GWh per år.

2 NVEs behandling av søknadene

Konsesjonsbehandling etter energiloven er en avveining mellom tekniske, økonomiske og miljømessige forhold. Dersom et omsøkt anlegg anses å være til større fordel for samfunnet som helhet enn ulempene, kan det gis konsesjon i medhold av energiloven. Utgangspunktet for vurderingen av en søknad om fjernvarmekonsesjon er energiloven § 5-1. Bestemmelsen presiserer ikke når en slik konsesjon kan gis, men vurderingen beror på en helhetlig skjønnsmessig avveining av relevante momenter.

2.1 Rammer for NVEs saksbehandling

I Stortingsmelding nr 29 (1998-99) om energipolitikken ble det fremlagt en målsetting om at bruken av vannbåren varme i Norge skal økes til 4 TWh per år innen år 2010. Stortinget sluttet seg til dette forslaget. I Stortingsmelding nr 18 (2003-2004) *Om forsynings sikkerheten for strøm mv* ble det pekt på at innsatsen for miljøvennlig omlegging av energibruk og energiproduksjon burde styrkes, og det ble blant annet lagt føringer for innføring av en ny ordning for å stimulere til investeringer i infrastruktur for fjernvarme. Stortingsmeldingen viser til at mangelen på infrastruktur for varmedistribusjon er en hindring for å kunne ta i bruk, og veksle mellom, ulike energikilder som bioenergi, avfall, spillvarme og varmpumper i energiforsyningen. Det påpekes at fjernvarme er ett av flere elementer i en ønsket energiomlegging som bidrar til mer effektiv energibruk.

2.2 Tilknytningsplikt etter plan- og bygningsloven

Fjernvarmekonsesjonen åpner for innføring av tilknytningsplikt etter plan og bygningsloven § 66a. Tilknytningsplikten gjelder bare for nye bygg og ved større rehabiliteringer. Eksisterende bygg kan tilknyttes etter avtale mellom konsesjonær og byggeier.

En tiltakhaver som er meddelt fjernvarmekonsesjon kan søke kommunen om tilknytningsplikt. Det er kommunen som avgjør om tilknytningsplikt skal innføres, og hvordan den evt. skal utformes.

Et bygg som omfattes av tilknytningsplikten er nødt til å knytte seg til fjernvarmeanlegget, men de er ikke pliktig å kjøpe varme fra anlegget. Tilknytningsplikten gjelder kun for byggeier og ikke for fjernvarmeselskapet. Selskapet er derfor ikke pliktig til å forsyne alle enkeltbygg i konsesjonsområdet med fjernvarme.

2.3 NVEs behandling av søknadene

NVE har behandlet søknadene i medhold av energiloven. Søknadene fra Viking Varmer AS ble sendt på høring 04.03.08 og 12.06.08 til Larvik kommune, Vestfold fylkeskommune, Fylkesmannen i Vestfold, Natur og Ungdom, Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap, Norsk Teknologi og Skagerak Nett AS. Høringsfristene var satt til 15.05.08 og 01.08.08. Som følge av at Sjøparken Agnes allerede var hørt gjennom utvidelsen av søknaden fra VV, ble ikke søknaden fra AV sendt på høring. Søknadene fra VV ble lagt ut til offentlig ettersyn i Larvik kommune.

NVE ba samtidig tiltakhaver om å orientere berørte grunneiere og rettighetshavere om høring av søknaden. I tillegg fikk Enova SF søknaden til orientering. Søknaden ble lagt ut til offentlig ettersyn i Larvik kommune og ble kunngjort i Norsk Lysningsblad og Østlandsposten.

I forbindelse med AVs søknadsprosess ble det gitt uttrykk for at utbygger i utgangspunktet ikke hadde planer om å søke konsesjon, men at søknaden ble sendt inn som følge av at VV inkluderte Sjøparken Agnes i sitt konsesjonsområde. AV ga i telefonsamtale av 04.11.09 uttrykk for at de ikke hadde behov for å søke om tilknytningsplikt etter plan- og bygningsloven.

3 Innkomne merknader

NVE har mottatt flere høringsuttalelser til søknadene. Nedenfor følger en sammenfatning av de uttalelsene som er relevant for Stavern.

Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap, region Øst-Norge skriver i brev av 04.03.08 at de ikke kan se at fjernvarmeanlegget vil komme i konflikt med forhold knyttet til DSBs

forvaltningsområder. De forutsetter imidlertid at det ved en eventuell utbygging tas hensyn til eksisterende infrastruktur som kabelanlegg m.m.

Statens vegvesen skriver i brev av 05.05.08 at de vil uttale seg nærmer om trasévalg når detaljene i planprosessen foreligger. Vegvesenet opplyser samtidig om at kommunen skal skifte ut sitt vann- og avløpsanlegg. Det er usikkert når dette vil bli gjennomført og det vil derfor bli vanskelig å samkjøre dette med legging av fjernvarmeledningene.

Fylkesmannen i Vestfold viser i brev av 15.05.08 til "*Strategier og tiltak for å redusere utslipp av klimagasser i Vestfold*" og ber NVE sørge for at varmen blir basert på fornybar energi, gjerne fra lokale kilder. De skriver videre at det er fylkesmannen som har myndighet til å gi utslippstillatelse til anlegg med kapasitet under 50 MW. De er kjent med at det er Larvik kommune som behandler saken etter plan- og bygningsloven, men ønsker at fylkesmannen blir orientert dersom videre planlegging viser at deres fagfelt kan bli berørt.

Norsk Teknologi skriver en samlet uttalelse til alle fjernvarmesøknadene i Larvik i brev av 14.05.08. Norsk Teknologi viser i uttalelsen til deres merknader i forbindelse med søknaden om fjernvarmekonsesjon i Asker. De viser videre til møtet med NVE den 03.04.08 og oppsummerende brev av 22.04.08. Norsk Teknologi mener at de fire aktuelle søknadene i større og mindre grad har de samme mangler og reiser de samme spørsmål som ble tatt opp i forbindelse med Asker-saken.

Norsk Teknologi ser det som lite formålstjenlig å gjenta forhold og sammenhenger de har utdypet og argumentert for tidligere, og anser disse innspillene som tilstrekkelig underbygging av en formell klage i forbindelse med søknader om konsesjon for fjernvarme i Larvik.

Larvik kommune, plan, byggesak, landbruk og miljø, skriver i brev av 23.06.08 at kommunestyret i Larvik fattet følgende vedtak i møte av 18.06.08:

1. *Larvik kommune er positiv til etablering av fjernvarmeanlegg i kommunen, som et viktig energi- og miljøtiltak.*
2. *Fjernvarmeanlegget bør først etableres der varmebehovet er størst. Fjernvarmenettet bør bygges ut fortløpende i takt med byggevirksomhet i sentrum.*
3. *Etablering av fjernkjøling i Larvik sentrum bør vurderes.*
4. *Området ved NLI Alfred Andersen/Øya-krysset vurderes å være godt egnet for lokalisering av biobrenselbasert varmesentral.*
5. *I konsesjonen bør det settes som vilkår at konsesjonæren innen to år har gjennomført planlegging og utbyggingstiltak som sannsynliggjør at fjernvarmeanlegget vil være i drift innen fem år.*
6. *Larvik kommune anbefaler at fjernvarmekonsesjon for Hammerdalen tildeles Hammerdalen Fjernvarme AS.*
7. *Larvik kommune anbefaler at konsesjon for fjernvarmeanlegg i Larvik for øvrig primært tildeles Viking Varmer AS, eventuelt Bio Varmer AS.*
8. *For å få til et samarbeid om leveranse av fjernvarme og fjernkjøling mellom de ulike konsesjonsområdene i Larvik, bør det stilles som vilkår at de enkelte fjernvarmeanleggene kan kobles sammen.*

Larvik kommune skriver videre at hovedhensikten med fjernvarmeetablering er å installere alternative energibærere som vil gi positive virkninger for miljøet. Etablering av fjernvarmeanlegg i Stavern vil derfor være i tråd med kommunens vedtatte klima- og energistrategi. Etter kommunens vurdering er det av stor betydning av den som får konsesjon har evne til en tilfredsstillende fremdrift av fjernvarmeanlegget. Kommunen mener det ved en konsesjon bør stilles krav om at anlegget er påbegynt innen to år.

Kommunen skriver at det er flere interessante fjernvarmekunder i Stavern sør for det omsøkte konsesjonsområdet. VV har i møte med kommunen gitt uttrykk for at de ønsker å utvide konsesjonsområdet sørover til Grevle. Larvik kommune skriver at det er planlagt en del utbyggingsvirksomhet i dette området fremover.

Advokat Steinar Sørli viser i brev av 28.08.08 til VV sin søknad der de planlegger å plassere en varmesentral på utbyggingsområdet til Agnes Utvikling. På vegne av Agnes Utvikling skriver Sørli at utbygger mener det vil være uriktig å gi VV fjernvarmekonsesjon da utbygger selv ønsker å søke konsesjon for etablering av fjernvarmeanlegg på området. Agnes Utvikling mener at de som eiere og utbyggere av eiendommen best kan gjennomføre en fjernvarmeutbygging. De ser det som naturlig at selskapet som bygger ut Sjøparken Agnes har ansvaret for planleggingen av energiforsyningen. Advokat Sørli skriver at det ikke foreligger noen avtale mellom Agnes Utvikling AS og Viking Varmer AS om rett til å bygge et fjernvarmeanlegg på eiendommen.

4 NVEs vurdering

NVE konstaterer at to aktører har søkt fjernvarmekonsesjon for delvis samme området i Stavern i Larvik kommune, Vestfold fylke. Viking Varmer AS har søkt for Stavern sentrum og Sjøparken Agnes nord for sentrum. Agnes Varmer AS har bare søkt konsesjon for Sjøparken Agnes. Begge aktørene planlegger å installere varmepumper for å dekke grunnlasten i sine anlegg. Fremlagte planer om bruk av spillvarme fra Lillevik renseanlegg er ikke vektlagt da dette ikke er nærmere beskrevet og ikke omsøkt.

Ved tildeling av en fjernvarmekonsesjon er det vesentlig at omsøkt område står i forhold til reelt varmepotensial og fremdriften til utbyggingen. VV har planer om å sammenknytte de to anleggene i hhv Stavern sentrum og Sjøparken Agnes til ett felles fremtidig fjernvarmenett. For å klare å sammenkoble de to anleggene vil det være behov for å legge en rørledning fra sentrum til Agnes. Slik det fremgår av kartgrunnlaget er det få potensielle fjernvarmekunder på strekningen og sammenkoblingen vil derfor innebære en betydelig kostnad for fjernvarmeaktøren. Sett i forhold til investeringskostnader og potensielt varmesalg vurderer NVE avstanden mellom områdene som for stor til at vi ser realisme i at de kan sammenkobles innenfor et rimelig tidsperspektiv. NVE vurderer dermed områdene Agnes og Stavern sentrum som to separate fjernvarmeanlegg.

De to aktørene har ulik tilnærming til omsøkte utbygginger. Viking Varmer AS er en regional energiaktør der utbyggingen i Stavern vil være en del av flere regionale fjernvarmeutbygginger. Agnes Varmer AS søker om fjernvarmeanlegg i Sjøparken Agnes som medfører utbygging på egen eiendom. VV sitt fjernvarmeanlegg i Stavern sentrum er etter NVEs vurdering marginalt lønnsomt. Det er knyttet usikkerhet til eksisterende kundegrunnlag i sentrum og det er kun fremlagt noen få nye utbygginger der en eventuell tilknytningsplikt vil bedre økonomien i prosjektet. Basert på VV sine opplysninger og NVEs vurderinger kan vi ikke se at en fjernvarmekonsesjon bør meddeles for Stavern sentrum. NVE anbefaler VV istedenfor å se på muligheten for å inngå avtaler med kunder i området, som Fredriksvern Verft, om drift av mindre, lokale varmeanlegg.

NVE konstaterer at en konsesjonær må erverve nødvendig grunn og rettigheter for å bygge varmesentral og rørledningsnett. NVE konstaterer videre at AV er et selskap under Agnes Utvikling som står for utbyggigen av Sjøparken Agnes. NVEs legger til grunn at AV som en del av utbyggingsselskapet har god oversikt over fremdriften i prosjektet og mulighet til å se sammenhengen mellom utbyggingstakt, varmelevering og alternative energiløsninger i Sjøparken. Etter NVEs vurdering vil AV ha en realistisk mulighet til å utvikle varmepumpebasert fjernvarme i sammenheng med annen utvikling i parken. Videre ser NVE det som positivt at AV har planlagt et fjernkjølenett.

NVE har i denne konkrete saken lagt vekt på at fjernvarmeanleggene i sentrum og Agnes må vurderes som to separate anlegg slik at ingen av de omsøkte anleggene utløser konsesjonsplikt. For anlegg under 10 MW er det ikke behov for en fjernvarmekonsesjon. I enkelte tilfeller kan det likevel være aktuelt å tildele konsesjon til ikke-konsesjonspliktige anlegg når tilknytningsplikt er viktig for å sikre lønnsom drift.

Etter en helhetlig vurdering mener NVE at AV som utbyggere av Sjøparken Agnes bør ha ansvaret for varmeleveringen i parken. NVE er positive til at det planlegges både fjernvarme og - kjøling i Sjøparken, noe som også er i tråd med kommunenes ønske. NVE har i vurderingen vektlagt at det er AV selv som skal være byggherre for alle bygg som det er aktuelt å tilknytte fjernvarmeanlegget.

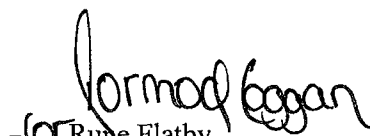
Etter telefonsamtale med AV og egne vurderinger, kan ikke NVE se at AV har behov for tilknytningsplikt i henhold til Plan- og bygningsloven. På bakgrunn av dette avslår NVEs AV sin konsesjonssøknad om fjernvarmeanlegg i Sjøparken. VV sitt anlegg i sentrum er også under konsesjonsgrensen. Etter NVEs vurdering er prosjektet marginalt lønnsomt og da deler av kundegrunnlaget er eksiterende bygningsmasse uten vannbårne systemer, vil disse heller ikke omfattes av en eventuell tilknytningsplikt. NVE avslår dermed VV sin søknad om fjernvarmeanlegg.

NVE konstaterer omsøkte anlegg kan bygges uten konsesjon. Vi kan ikke se at tildeling av en konsesjon vil gi vesentlige samfunnsmessige fordeler.

Klageadgang

Denne avgjørelsen kan påklages til Olje- og energidepartementet innen tre uker fra det tidspunkt underretningen er kommet fram til partene, jf. forvaltningslovens kap. VI. En eventuell klage skal begrunnes skriftlig, stiles til Olje- og energidepartementet og sendes inn til NVE. Vi foretrekker elektronisk oversendelse til vår sentrale e-postadresse nve@nve.no.

Med hilsen

for Rune Flatby
avdelingsdirektør

Arne Olsen
seksjonssjef

Kopi: hørings- og orienteringsinstanser

Liste over hørings- og orienteringsinstanser

Larvik kommune
Vestfold fylkeskommune
Fylkesmannen i Vestfold
DSB, region Øst-Norge
Natur og Ungdom
Norsk Teknologi
Skagerak Nett AS
Gasnor AS
Enova SF